І чужому научайтесь,
І свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXI. Ч. 187. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 6-го ЖОВТНЯ 1964 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, OCTOBER 6, 1964 No. 187. VOL. LXXI.

88-ИЙ КОНҐРЕС ЗАКІНЧИВ СЕСІЮ

МІЖ СХВАЛЕНИМИ ЗАКОНАМИ Є ТАКІ ВАЖЛИВІ, ЯК ПРО ОХОРОНУ ГРОМАДЯНСЬКИХ ПРАВ ТА ПРО ЗМЕНШЕННЯ ПОДАТКІВ.

Вашингтон. — 88-ий Конґрес ЗДА встановив новий підхід до деяких проблем, головним чином він з успіхом започаткував зміну в економічній і фінансовій політиці країни, а саме, що можна за допомогою зменшення податків під час федерального дефіциту підтримувати економіку країни. Стара школа економістів поборювала дефіцит і скріплювала економіку за поміччю зменшування федеральних видатків. Цього самого домагалася і конґресова опозиція, але демократична більшість зменшила прибуткові податки, що мало добрий вплив на економіку ЗДА В суботу 3-го жовтня 88-ий Конґрес закінчив другу й останню сесію, вспівши прийняти більше число важливих законопроєктів під час дворічної праці. Сенат закінчив працю о год. 1:41 по полудні, а Палата Репрезентантів о год. 3:16 по полудні. Члени Конґресу негайно виїхали в терен, щоб вести виборчу кампанію, і тому не було в Палатах тих церемоній із співами, які звичайни бувають при кінці сесії. Хоч в останніх тижнях не прийнято в Конґресі важливіших законів, то в загальному обрахунку уважається, що 88-ий Конґрес належить до історичних, бо він прийняв такий важливий проєкт, як охорона громадянських прав. Цей Конґрес ухвалив і найбільше в історії ЗДА зменшення податків на $11-500 000 000, і також програму поборювання убогости сумою $950 000 000. Крім цих трьох головних законопроєктів 88-ий Конґрес прийняв ряд інших програм, але відкинув два головні законопроєкти президента Джансона, а саме про медичну опіку для старших осіб в рамках соціяльного забезпечення та про однобільйонову допомогу стейтам в Аппалачських горах. Президент Джансон заявив на пресовій конференції, що він сподівається 3-го листопада дістати мандат на те, щоб в найближчому році старатися про те, щоб новий 89-ий Конґрес ухвалив законопроєкт про медичну допомогу при соціяльному забезпеченні. Президент хвалив Конґрес, кажучи, що „він не знає іншого Конґресу, який зробив би так багато для держави''. Президент хвалив членів Конґресу з обидвох партій і за те, що в 1963-му році погодилися на заборону пробних атомових експльозій в повітрі, на землі та під водою. Конґрес може похвалитися такими успіхами: допомога містам в розбудові комунікаційної системи; допомога бідному населенню за допомогою так званих марок, ухвалення закону про охорону природи; збільшення платень федеральним урядовцям; лібералізація при уділюванні студійних позичок студентам. В останньому дні праці Сенат і Палата прийняли компромісовий закон про пенсії для військових ветеранів, згідно з яким ці пенсії будуть збільшені на 5%, і ветерани зможуть мати ще й інші фінансові користі. Два сенатори - демократи домагаються, щоб президент Джансон скликав Конґрес на додаткову сесію після виборів. Сенатор із Вест Вірджінії Дженнінґ Рендолф, вислав депешу до Джансона, щоб Конґрес після виборів вирішив справу медичної опіки для пенсіонерів соціяльного забезпечення, а сенатор Расселл Б. Лонґ із Луїзіяни в промові в Сенаті заявив, що Конґрес таки збереться по виборах, щоб збільшити старечі пенсії згідно з ухвалами обидвох Палат, та щоб вирішити справу цукрових квот, які не є вирішені, бо скінчилася важність відповідного закону.

Українці Клівленду влаштували передвиборче віче для Роберта Тефта

Клівленд, Огайо. (ДШ-телефоном). — В неділю 4-го жовтня ц. р. Українсько - Американський Комітет для Тефта до Сенату влаштував тут передвиборче політичне віче, на якому оваційно вітали Роберта Тефта молодшого, кандидата із стейту Огайо, піддержуючи його кандидатуру. Віче відбулося о год. 5-ій по полудні в заповненій Меморіяльній Авдиторії Парми. Проводив вічем голова Українського Відділу в Стейтовому Комітеті Республіканської Партії та відомий діяч з молодшої української ґенерації п. Тарас Шмаґала, а з доповіддями з піддержкою кандидатури Тефта виступали заступник голови Відділу Національностей в Крайову Комітеті Республіканської партії та голова УККомітету проф. д-р Лев Добрянський, а дальше д-р Зенон Витвицький, голова СУСТА, проф. Богдан Футей та інші. Сам кандидат, п. Роберт Тефт виголосив особисте звернення до виборців українського роду, заторкуючи ряд проблем, які цих виборців зокрема інтересують, головно можливості американської допомоги українським визвольним змаганням. У вічу взяли участь також репрезентанти виборців українського роду з Янґставну, Акрону, Лорейн та інших міст стейту Огайо.

Помер Михайло Томко, піонер УНСоюзу

До головної канцелярії УНСоюзу наспіла вістка про смерть Михайла Томка, довголітнього члена і засновника 31-го Відділу УНСоюзу, Братства св. Кирила і Методія в Сейнт Клер, Па. Покійний Михайло Томко був теж впродовж 30-ти років секретарем Відділу. Цей союзовий піонер помер 1-го жовтня ц.р. на 74-тому році життя. Похорони відбулися в неділю, 4-го жовтня, з української католицької церкви Святої Тройці в Сейнт Клер на цвинтар Святої Тройці. Рідня і союзова громада відпровадила з жалем на вічний спочинок свого довголітнього діяча.

В АМЕРИЦІ

● **Колишній** віце - президент Ричард М. Ніксон заявив, що він є здивований тим, що дехто твердить, що це він, Ніксон, і колишній президент Герберт Гувер порадили сенаторові Ґолдвотерові закидати президентові Джансонові і сенаторові Гюбертові Г. Гомфрі „м'якість щодо комунізму''. Ніксон сказав, що не розмовляв із Ґолдвотером „Немає жадного сумніву щодо льояльности президента Джансона ані щодо його протикомунізму''. Ніксон має об'їхати 36 стейтів та закликати республіканців до об'єднання під час виборів.

● **Уряд Публічного Здоров'я** стверджує, що на кожних 100 дорослих осіб аж 13 осіб недужають на серце, а дальших 12 осіб є запідозрені в тому, що з їхнім серцем не є все в порядку. Серцева недуга часто є дуже скомплікована і вона проявляється в пацієнтів під різними видами.

● **25-річний студент фізики** в Бруклині, Н. Й., Джералд Шембух має дістати відшкодування в сумі $200,000 за те, що в автовій катастрофі втратив ліву ногу. Цю угоду зроблено в суді між представниками заінтересованих осіб та забезпеченевої фірми.

● **Лікарі ствердили,** що астронавт полковник Джан Г. Ґленн є на шляху повного видужання від внутрішнього поранення, спричиненого упадком у ванні в дні 26-го лютого 1964 Внаслідок цього поранення Ґленн не міг кандидувати на сенатора в стейті Огайо.

ЙОСИПА ЛИСОГОРА ОБРАНО НА ЧЛЕНА ЕКЗЕКУТИВИ КРАЙОВОГО КОНҐРЕСУ БРАТСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Сіятель, Ваш. — Йосип Лисогір, головний предсідник Українського Народного Союзу, був обраний на члена Екзекутивного Комітету Крайової Конференції Братських Організацій в результаті чотириденної конвенції цієї одної з наймогутніших американських установ, що відбулася тут в днях 27-30 вересня ц. р. На голову Конференції був обраний Франк Г. Лі, генеральний дорадник Жіночої Допомогової Асоціяції з Порт Гюрон, а на заступника голови Луїза Патрик, головна секретарка іншої жіночої асоціяції з Омага, Небраска. Крім Йосипа Лисогора, на членів Екзекутивного Комітету Конференції були ще обрані Карл Гренруд з Міннеаполісу та Вілліям Г. Мартін з Омага. На конвенції Братських Організацій репрезентували УНСоюз Йосип Лисогір та головний секретар д-р Ярослав Падох, які при цій нагоді відвідали більші осередки українських поселень на Західньому побережжі ЗДА і Канади. Під час конвенції була влаштована культурна імпреза, на якій старанням УНСоюзу виступала група українських співаків і танцюристів з Ванкуверу, Британська Колюмбія, Канада, здобуваючи найбільші признання. Про конвенцію, її перебіг та зв'язані з нею імпрези, як і про закінчення вибором Екзекутив широко повідомляла місцева і довколишня американська преса, віддаючи в цих повідомленнях відповідне місце УНСоюзові та його репрезентації на конвенції.

Найвищий Суд ЗДА починає працю від розгляду скарги проти Конґресу

Вашингтон. — Найвищий Суд ЗДА 5-го жовтня почав нову сесію, на якій розглядає скарги проти Конґресу у зв'язку з ухваленням закону про охорону громадянських прав. Суд хоче ще перед виборами в дні 3-го листопада вирішити ці справи, які вирішували Федеральні Окружні Суди в Атланті, Джорджія, та в Бімінґгемі, Алабама. І так в Атланті тричленний Федеральний Суд підтримав уряд в справі мотелю в тому місті, до якого мають право заїздити і негритянські гості. Також тричленний суд в Бімінґгемі вирішив, що той пункт нового закону про громадянські права, який говорить, що негри можуть користати з готелів хоч цього собі не бажають їх власники, — противиться конституції ЗДА. Цікаве в цих рішеннях є те, що в обох судах, які видали протилежні рішення, є судді найме030овані президентами: Труманом, Айзенгавером і Кеннеді.

Понад 1000 осіб оплескували „Наталку Полтавку'' в Ню Йорку

Ню Йорк. — Український театральний сезон у Ню Йорку розпочався 4 жовтня виставою оперети Котляревського-Лисенка „Наталка Полтавка'', у виконанні Оперного Ансамблю у „Фешен Інституті'' на 24 вулиці. Ролі виконували: Марта Кокольська — Наталка, Теодор Федорович — Возний, Ганна Шерей — Терпелиха, Петро — Іван Гощ, Виборний — Лев Рейнарович, Микола — Я. Шуган. Оперету поставив і зладив для неї декорації актор Теодор Федорович. 12-членною оркестрою, складеною з колишніх членів оркестри Львівської опери та членів Українського Музичного Інституту, дириґував кол. дириґент Чернівецької опери Олег Стратичук. Концертмайстером був Т. Левицький, костюми п-ва Бражників. Понад 1 000 глядачів, між ними багато молоді, а також дітей у національних костюмчиках, часто переривали гучними оплесками талановиту гру акторів-співаків, яких вкінці обдаровано кошиками квітів. З нагоди 45-ліття сценічної праці та 70-ліття з дня народження поздоровлено актора харківських театрів, а на еміґрації — керівника театру „Орлик'' у Берхтесґадені. в Зах. Німеччині, — Теодора Федоровича, якому вся заля проспівала „Многая літа''.

Марта Кокольська

З'їзд українських студентів Мюнхену і мешканців Фюріхшулє відбувся на Союзівці

Союзівка, Керґонксон, Н.Й. — В суботу 3-го і в неділю 4-го жовтня ц.р. відбувався на цій оселі УНСоюзу з'їзд колишніх українських студентів Мюнхену і мешканців гуртожитку т. зв. Фюріхшулє, що був в той час осередком українського студентства в Західній Німеччині. У з'їзді взяло участь ок. 120 кол. студентів, тепер громадян і резидентів ЗДА, активних в різних ділянках американського й українського життя. Були заступлені такі осередки, як Ню Йорк, Шикаґо, Філядельфія, Рочестер, Клівленд та інші. Відкривав з'їзд в імені ініціятивного комітету д-р Ярослав Ляшевич і до його президії були обрані: дир. Володимир Баранецький як предсідник, дир. Михайло Гікавий, Вол. Мартинець, інж. Дмитро Григорчук, п-ні Ярослава Парахоняк-Рубель та мґр Степан Процик. В суботу увечері відбувся у великій залі Гостинниці Союзівки бенкет, товстмайстром якого був інж. Д. Григорчук і що його започаткував молитвою і потім промовою о. монс. Іван Стах, колишній душпастир студентів Мюнхену і сьогоднішній канцлер Стемфордської єпархії. З промовами під час бенкету виступали ще дир. М. Гікавий, В. Мартинець і ін. На з'їзд наспіло багато привітів від проводів українських високих шкіл і кол. студентів Мюнхену, які не могли особисто прибути. Резолюційні збори, що відбулися в неділю, вирішили доручити скликання наступного з'їзду комітетові під проводом дир. Вол. Баранецького. Наступний з'їзд вирішено відбути на Союзівці весною 1965 року — в 20-ліття створення студентських громад та гуртожитка у Мюнхені. До участи в цьому з'їзді будуть запрошені також студенти інших міст Німеччини. Обрано також редакційну колеґію в складі д-ра Осипа Кравченюка, мґра Ст. Процика і Л. Гуменюка для підготовки і видання одноднівки.

В неділю 4 жовтня в Каплиці св. Володимира на Союзівці була відправлена Служба Божа на інтенцію з'їзду і його учасників. Правив душпастир Союзівки впр. о. Любомир Гузар, який виголосив глибоко обдуману проповідь до численно зібраних учасників і гостей.

Гарна погода і краса осени притягає тепер на Союзівку кожного кінця тижня сотки гостей і відвідувачів. На найближчий кінець тижня передбачені з'їзди Карпатського Лещетарського Клюбу і різних пластових Куренів, на 17 і 18 жовтня з'їзд лікарів, а після того відбудеться ще кілька весіль та інших імпрез.

У столиці Південного В'єтнаму військо береже порядок проти демонстрантів

Сайгон. — У столиці Південного В'єтнаму військо сторожить на головних вулицях і майданах, щоб перешкодити новим демонстраціям, які погрожують збоку радикально настроєної робітничої спілки. Прем'єр генерал Нґуєн Хан заповів, що всякі дальші спроби порушування спокою будуть здавлені силою. Тільки група кількадесятьох робітників зібралась перед будинком одного часопису, щоб демонструвати проти ніби невірного звітування про робітничі вимоги. Військо не допустило до будь-якої вуличної бійки. Також поміж студентами помічається зворот проти будьяких дальших авантюр та проти розполітикування високих шкіл. Тим часом продовжуються важкі бої з комуністичними партизанами. За 15 миль від Сайґону державне військо потерпіло поважні втрати в засідці, що її зробили партизани: згинули 23 вояки, 43 були ранені та 14 дістались у полон. Однак втрати партизанів були ще більші. За день перед тимм державне військо завдало важку поразку партизанській групі в районі дельти Меконґ: 59 партизанів вбито і 36 схоплено в полон. Згинув знову один американський вояк та другий був ранений.

У Каїро розпочалась нова конференція 47 „невтральних'' країн

Каїро. — В столиці Об'єднаної Арабської Республіки розпочалась в понеділок 5 жовтня ц. р. конференція так званих невральних держав, на яку зголосилось 47 учасників і 11 держав, як „обсерватори''. Перша така конференція відбулась три роки тому в Беоґраді з участю 25ох держав. Першими приїхали до Каїро президент „невтральної'', в цілості від СССР залежної комуністичної Куби Освальдо Дортікос Торрадо і індійський прем'єр Ляль Багадур Шастрі, а швидко потім юґославський диктатор Тіто і такі комунофільські диктатори, як індонезійський президент Сукарно та ґанський президент Кваме Нкрумах. Заповів теж свій приїзд конґолійський прем'єр Мойсе Чомбе у проводі конґолійської делеґації, дармащо през. Ґамаль Абдель Нассер звернувся офіційно до президента Конґа Кассавубу, щоб Чомбе не приїздив. Західні обсерватори звертають увагу, що після смерти індійського прем'єра Неру так званий невтральний міжнародний табір не має лідера. Арабські країни хотіли б, щоб за такого лідера визнано президента Ґамаля Абдель Нассера, але його войовниче становище супроти Ізраїлю та здвигнення цілої збройної сили його країни на совєтських доставах погано свідчать про його марку „невтрального''. На ту конференцію приїхав уже також кіпрський президент Макаріос.

Футболісти київського „Динамо'' здобули кубок першуна Совєтського Союзу

Футболісти столиці України, Києва, здобули кубок першуна Совєтського Союзу на 1964 рік, перемігши в неділю 27 вересня, у фінальних змаганнях в Москві російську дружину „Крила Рад'' з Куйбишева. Завершенням гор за кубок з участю 200 дружин Совєтського Союзу були ці фінальні змагання, які закінчилися виграною киян 1:0. Переможні ворота стрілив на 18-ій хвилині капітан „Динамо'', уроджненець Києва, Віктор Каневський. Динамівці з Києва були останній раз переможцями гор за кубок СССР ще в 1954 році, тобто перед десяти роками. В цьому році українці відвоювали кубок від московської дружини „Спартак'', з якою вони виграли півфінальні змагання кубка. Перед „Спартаком'' були володарями кубка впродовж двох років українські футболісти „Шахтаря'' з Донецька. На рішальні переможні змагання репрезентантів України їздило до Москви понад дві тисячі киян, які в часі гри спонтанно піддержували своїх футболістів та держали на трибунах стадіону численні транспаренти. На одному з них був напис: „Хлопці, Київ чекає кубок!''

Тиждень раніше відсвятковано у Львові 60-ліття футболу в Західній Україні змаганнями збірних дружин ветеранів футболу (олдбоїв). В цих змаганнях зустрінулися: Збірна СССР і Збірна Львова. Львівські репрезентанти перемогли своїх суперників вислідом 1:0 зі стрілу теперішнього тренера львівської дружини СКА Шапошнікова. В складі збірної Львова грали між іншими колишні відомі футболісти Мікльош і Турко.

● **З посеред 26-ох комуністичних держав,** які дістали від Совєтського Союзу запрошення прибути на з'їзд комуністичних партій у Москві на 15-го грудня ц. р., відповіли до цього часу позитивно тільки 11 компартій. Італійські і французькі комуністи заповіли свій приїзд, з застереженням згори, що вони будуть противитися створенню будь - якого нового міжнародного комуністичного центру на зразок колишніх Інтернаціоналів.

Футболісти „Тризуба'' і УСК-у здобули перемоги

„Тризуб'' з Філядельфії виграв минулої неділі, 4-го жовтня, на грищі Українського Спортового Майдану в Коледж Пойнті, Н.Й., відплатні змагання за першість нової футбольної ліги „Східньої Конференції'' з дружиною Н. Й. Амерікенс. Гра закінчилася переконливою перемогою 5:1, завдяки якій „Тризуб'' перейшов на друге місце в показнику Південної Дивізії з точками 5:3 і відношенням воріт 7:3.

УСК Ню Йорк також здобув перемогу в минулонедільних мистецьких змаганнях цієї ж дивізії. УСК виборов дві точки в зустрічі з „Мінервою'', яка відбулася на грищі суперника і закінчилася вислідом 2:0. Ворота для УСК-у здобули: Сапіо з подачі Пирдона і Пирдон. Після цієї перемоги УСК опинився на третьому місці показника за „Інтер Клюбом'' і „Тризубом'', маючи на своєму рахунку 5:3 точок і 5:4 воріт.

„Чорноморська Січ'' Нюарк зазнала невдачі в чергових мистецьких змаганнях Північної Дивізії „Східньої Конференції''. Січовики програли 1:2 з італійською дружиною „Джуліяна'' на своєму грищі в Нюарку. Одинокі ворота для „Ч. Січі'' здобув з карного на 87-ій хвилині гри Гемилтон вже при стані 0:2. В показнику Північної Дивізії займає „Чорноморська Січ'' шосте місце з точками 2:6 і відношенням воріт 7:9.

Інші висліди змагань „Східньої Конференції'': „Метрос'' — „Гунгарія'' 2:2, „Дойчунгарн'' — БВ Ґотче'' 4:2, Інтер Клюб'' — Н. Й. Гота'' 3:2.

Представники НАФСоюзу і АФЛіґи, які творять провід ліги „Східньої Конференції'', вирішили на своєму спільному засіданні прийняти Грецько-Американський СК до Південної Дивізії на місце „Мінерви'', яка має вернутися до Оберліґи НАФСоюзу. Грецько-Американський СК був раніше суспендований на один рік за інциденти на змаганнях з „Тризубом'' у Філядельфії, але Футбольний Союз ЗДА постановив наложити дискваліфікацію лише на поодиноких винних змагунів цього клюбу.

КОРОЛЕВА ЄЛИСАВЕТА ВІДВІДУЄ КАНАДУ СЕРЕД СУПЕРЕЧНИХ НАСТРОЇВ

Оттава. — Британська королева Єлисавета II розпочала в понеділок 5 жовтня ц. р. 9-денні відвідини в Канаді, які вперше стрінулися з опозицією збоку націоналістично настроєних французів в провінції Квебек. Частина тамошніх французів висловилась проти відвідин королеви, вважаючи, що ці відвідини потверджують супремацію англійської влади, мови й культури, дармащо Канада різнонаціональна та зокрема в провінції Квебек більшість становлять французи. Однак проти такого становища висловлюється більшість канадійського населення, яке одобрює перебування Канади в Британському коммонвелті та признає, що для всіх членських держав Коммонвелту символом єдности є особа британського монарха. Більшість французів у самому Квебеку визнають, що було б образою для них відкликання давно заповіджених відвідин королеви з остраху перед можливим атентатом чи якимись авантюрами, бо таке рішення висловлювало б одверто недовір'я до французької громади в Канаді. Все ж, з уваги на ці різнородні настрої і наявність деяких радикально думаючих канадійських французів, скріплено засоби охорони для королеви та її чоловіка князя Філіппа Единбурзького. Прем'єр провінції Квебек Жан Лесаж намагається розв'язати спір довкола проблеми рівности англійської та французької мов і культур в рямцях теперішньої політичної структури Канади і її дальшого перебування в Коммонвелті, — всупереч тенденціям канадійсько-французьких самостійників. За коментарями преси — хід теперішньої візити королеви і реакція збоку широких кругів населення буде найкращим покажчиком дійсно дійсного відношення сил і дійсних настроїв.

Королева Єлисавета II

Департамент Справедливости наказав припинити розправу проти совєтських шпигунів

Бруклин, Н. Й. — Департамент Справедливости наказав 2-го жовтня федеральному судові негайно припинити судову розправу за шпигунство проти совєтських громадян Александра Соколова та його дружини, яка тут жила від 1957-го року та вела шпигунську роботу під прізвищем — Джо Енн Бол, правдивого прізвища не вдалося усталити. Зараз після проголошення прокуратора про звільнення цієї шпигунської пари, до неї приступили аґенти Іміґраційного Уряду, які відвели обоїх шпигунів до арешту, де вони чекати будуть на свою депортацію до СССР. Прокуратор проголосив таке: „Я щойно дістав інструкції від діючого прокуратора Ніколаса Каценбаха, що в інтересі державної безпеки він не буде давати доказів на підтримку акту оскарження. Уряд не може скласти на початку такої заяви, яка могла б протиставитись внескові оборони на звільнення підсудних''. Соколов має 40 років і походить із Тифлісу в СССР, його 34-річна дружина не виявила місця свого походження. Заарештовані були в тюрмі від 2-го липня 1963-го року. При арешті у Вашинґтоні знайдено електронічні тейпи, радіові апарати, шифри, фотографічні камери та інше шпигунське влаштування. Шпигунська праця цих двох совєтських аґентів була так тісно пов'язана з американською протишпигунською акцією, що уряд вирішив вигнати совєтських шпигунів без переводжування судової розправи.

Загинув французький літак із 80 особами

Мадрид. — Французький пасажирський літак з 73 пасажирами і 7 членами залоги зник в минулу п'ятницю — в південній Европі була тоді вже субота 3 жовтня — в дорозі з Парижу до Мавританії у Західній Африці. Літак зупинився був в Марсей (Марсилії) і на Майорці та відлетів відтіль для дальшої подорожі до Мавританії. Останню радіо - вістку дістала контрольна еспанська летунська база недалеко Картаґени. Еспанські, французькі, британські й італійські літаки та кораблі взяли участь в розшуках за літаком, який буцім-то впав у Середземне море на південних схід від Еспанії. Також данський і панамський кораблі взяли участь в розшуках. Первісна вістка про врятування з морських хвиль 20 оцілілих виявилась фальшивою. За іншою вісткою — не є виключене, що той літак розбився ще над еспанською територією у високих горах.

АМЕРИКАНСЬКА ТУРИСТКА В ПАРИЖІ ТРАГІЧНО ЗГИНУЛА

Париж. — 22-річна американка Вероніка МекКонелл, радіологістка з Філядельфії, згинула у трагічному випадку, коли під собором Нотр Дам у Парижі впала на неї з висоти 225 стіп 37-річна француженка Деніс Рей-Герм, яка в самогубному замірі скочила з вежі Нотр Дам на вулицю. Молода американка саме вийшла з групою інших туристів з собору та купувала на вулиці якусь дрібничку на пам'ятку. Перевезені до шпиталю — обидві молоді жінки вневдовзі померли.

У СВІТІ

● **У провінції Андра в Індії в селі Маддікера** померли 38 шкільних дітей, при чому поширилась вістка, наче б вони отруїлись харчами з американських КЕР-пакетів. Керівництво установи КЕР (КАРЕ) в Індії рішуче заперечило тим поголоскам та ствердило, що діти померли на холеру.

● **Князь Філіп Единбурзький,** чоловік британської королеви Єлисавети II, є головою Світового Товариства охорони диких звірят. Два роки тому він видав книжку п. н. „Птахи Британії'' і вневдовзі вибирається в довгу подорож, під час якої задумує студіювати різні роди рідких диких птах на островах Ґаляпаґос на Тихому океані.

● **Східньо - німецькі комуністи** шантажують у переговорах з західньо - німецькими промисловцями погрозою, що коли вони не дістануть економічної допомоги найменше на 100 мільйонів долярів, то будуть спутувати комунікацію до Західнього Берліну. Сповільнювання вантажного руху між Західньою Німеччиною і Західнім Берліном дістся вже від якогось часу, на доказ, що комуністи вміли робити це.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

Наївний підхід

Про наївний підхід до комунізму, з вірою у його нібито лібералізацію та в кінець холодної війни — пише на сторінках попереднього недільного додатку „Н. Й.Таймсу", 27 вересня ц. р. у статті „Нема послаблення в атмосфері холодної війни" британський політик - публіцист, Джон Ґріґґ, колюмніст лондонського „Гардієну", який недавно зрікся свого шляхетського титулу, як лорд Олтрінчем. Автор не ставить крапки над „і", що він має на увазі американський Державний Департамент, але з його гострої критики поглядів недавнього амбасадора ЗДА в Москві і Београді Джорджа Кеннана, який віддавна є авторитетом у справах Східньої Европи для офіційних кол Вашинґтону, видно, на чию адресу писана та стаття.

Конкретно, британський автор рішуче заперечує віру, начебто комунізм, як ідеологічно - політична течія і як державна влада „розкладається" і начебто внаслідок того приходить кінець холодної війни. Не виключаючи, що таке колись в далекій майбутності може статися, автор підкреслює, що всі комуністичні режими в усіх країнах, де вони існують, були і є ворогами індивідуальної свободи людини. Тому автор глузує з деяких наївних людей на Заході, які беруть за добру монету докори недавно померлого італійського комуністичного ватажка Пальміра Толіятті на адресу Хрущова, що нібито він не досить докладно провів десталінізацію і не завів в СССР „ленінського принципу індивідуальної свободи". Британський автор пригадує, що Толіятті насправді промовляв не до Хрущова, а до італійських виборців, і що коли б в Італії прийшли до влади комуністи, то там відразу зникла б індивідуальна свобода громадян.

„Концесії", що їх може дістати від Совєтів вільний світ, чи пак Америка, подібні до атомового договору: большевики можуть піти тільки на такі „поступки", які нічого їм не коштують, а служать за пропаґандивні атути й обдурюють західніх наївняків. Британський автор рішуче заперечує теорію Кеннана, нібито світовий комунізм переходить із системи моноцентризму в систему поліцентризму. Цю теорію, як відомо, перейняв державний секретар Дін Раск, який кількакратно твердив, що тепер існує не один комунізм, а „різні комунізми", і що тому треба інакше ставитися до кожної окремої комуністичної країни. Джон Ґріґґ перестерігає проти омани самостійности комуністичних країн: вони насправді підпорядковані Москві і нею керовані. Тільки замість одного центру є тепер два — в Москві і Пейпінгу, але розбіжності між ними не мають нічого спільного із суперечками щодо ідеології. Британський автор слушно висловлює здивування, що Америка наставилася тепер скріплювати найсильнішу комуністичну державу — СССР — проти слабшої, комуністичного Китаю і що вона, наприклад, у своїй південноазійській політиці штовхає Індію в обійми Москви.

Приємно читати такі статті, які доказують, що в західньому світі є ще люди, які тверезо дивляться на Москву та її дальшу незмінну загрозу для світу, і прикро стверджувати ще раз, що відповідальні керівники політики ЗДА у відношенні до Москви керуються міражами, своїми бажаннями та незнанням дійсної природи Росії і большевизму.

Нема нічого небезпечнішого для народу, як присипляти його чуйність, як створювати фальшиве переконання, що минулася небезпека. Політика співіснування, виправдувана бажанням зберегти мир, шкідлива тому, що створює в американців враження, наче б минулася холодна війна, яка насправді продовжується, наче б змінився комунізм, хоч він той самий, що був.

Великий чоловік

„Громада — великий чоловік". Так визначила українська приказка значення й ролю людської спільноти. Приказка постала задовго до большевицької революції. Нарід вирішував державні справи у демократичній Греції ще в часах Гомера. З цієї колиски народоправства демократичний спосіб правління поширився в багатьох країнах світу. На Україні, в часах Козаччини, народ обирав гетьмана. Може це саме з тих часів дійшла до нас приказка „Громада — великий чоловік". Але принесена з півночі на баґнетах комуністична влада вже скоро 50 років уперто заперечує суть і зміст цього означення.

Стероризована, загнана п'ятирічками і нічними арештами, українська суспільність в УССР після смерти Сталіна використала тимчасову хиткість Кремлю, боротьбу між різними силами в центрі імперії. Як Україна, так і інші поневолені народи та країни - сателіти використовують і найменші нагоди для того, щоб дихнути повніше, щоб бодай трохи випростати плечі під пресом Москви. Югославія, Альбанія, Румунія вже частково звільнились від, сказати б, стовідсоткової „опіки" Кремлю; Польща виривається в культурній і навіть релігійній площині. Угорщина напевно ніколи не забуде про московські танки на закривавлених вулицях Будапешту... Розкол між СССР і комуністичним Китаєм — це нове вікно надії для поневолених націй. Розпочався процес, який може скріплювати надію на самовизволення народів Східньої й Центральної Европи — самовизволення духового порядку, як перший крок до остаточного визволення в майбутньому.

В чому саме проявляється цей процес на Україні? Як колись за імперії Романових, так і тепер — верхівка УССР вірно служить Москві, бо вона наставлена Кремлем і тільки від Кремлю вона залежить. Та — всупереч волі й вимогам хрущовського імперського ЦК — в гущі українського народу відбуваються далекойдучі процеси. Москва посилює боротьбу з релігією — серед народу збільшується кількість віруючих. Москва і її вислужники посилюють натиск на українську мову — серед народу з'являються молоді поети, для яких загибіль української мови — „це смерть моя". У пресі, яка не може стримувати всіх голосів читачів, щораз частіше появляються вимоги друкувати українські книжки більшими накладами, випускати фільми рідною мовою, писати вивіски рідною мовою, а не російсько - українськими „макаронами", дбати про красу рідної мови. Комуністична дирекція Сумського музею довгий час не дозволяла експонувати картини Люї Давида, Л. Лебрен, Ф. Віттаріо, зразків фляманського живопису. Після вимог читачів преси — їх було виставлено, всупереч бажанню партії відтяти Україну від західної культури. Директор - комуніст В. Богунова в Києві вдалась до викриків та доган, „де можна обійтися просто людяним словом", — і „Радянська Культура" з 27 вересня повідомила, що „її звільнено з посади". Змагаючись за збереження рідної культури, науки, шкільництва, українська суспільність справедливо обурюється й вимагає, щоб підручники видавались своєчасно, щоб наукові бібліотеки обов'язково одержували український примірник видань в УССР; запитує, чому „дуже мало видається репертуарних творів для музичних колективів, а для оркестр українських народних інструментів зовсім нічого немає". Лунають уже голоси, які домагаються від російських видавництв, щоб вони видавали в перекладах твори Григорія Сковороди, Маркіяна Шашкевича, Леоніда Глібова та ін. Українська суспільність вимагає багато чого, бо навіть в умовах комуністично - московського поневолення „громада — великий чоловік".

СОВЄТСЬКА „КОЕКЗИСТЕНЦІЯ" У ДІЙСНОСТІ

У той час, як Н. Хрущов перед західнім світом проповідує мирне співжиття між країнами совєтського бльоку і т. зв. капіталістичними країнами керівники совєтських збройних сил говорять своїм червоноармійцям зовсім інакше. Наприклад, коли Хрущов під час відвідин Угорщини прилюдно заявив, що війна, чи навіть збройна революція не можуть нині бути засобами політики, в той самий час орган совєтської армії „Красная Звезда" публікує серію статтей про „революцію в питаннях мілітарної техніки й стратегії", і в тих статтях висуває зовсім протилежну до „мирних" заяв Хрущова тезу, а саме, що „збройна сила — найголовніший і вирішальний засіб для здійснення політики".

Хрущов заявляє перед кореспондентами вільного світу, що в атомовій війні не буде переможців, і тому домагається цілковитого роззброєння, правда, неконтрольованого, а командування червоної армії навчає своїх червоноармійців воєнної доктрини, яка йде всупереч його заявам

Нова совєтська мілітарна доктрина, про яку пише „Красная Звезда", спирається на тезі, що атомова зброя, зокрема атомові ракети мають бути застосовані зразу ж на початку війни, а конвенційна зброя буде вжита щойно в дальшому ході воєнних дій, на теренах, заражених радіоактивними речовинами.

Взагалі вся совєтська мілітарна доктрина має виключно офензивний характер і виходить із засади, що в атомовій добі не можна провадити війни для самооборони; війна мусить бути тільки офензивною, і з самого початку мають бути застосовані атомові ракети для безоглядного масового знищення противника.

У навчанні червоноармійців совєтські стратеги обґрунтовують думку необхідности превентивної війни, в якій совєтські ракетні з'єднання мають заскочити противника й несподівано для нього завдати йому вирішального удару, знищивши його воєнні бази, щоб не дати можливости відповісти протиударом.

„Красная Звезда" надає великої ваги психологічній війні. Завдання совєтських атомових ракет — знищити зразу, в початках війни, не тільки центри воєнної промисловости і збройні сили противника, але рівночасно стерти з лиця землі великі міста в запіллі ворога. Це має викликати паніку серед усього населення і зломити силу спротиву.

Використовуючи таку воєнну тактику, командування совєтської армії сподівається стати єдиним переможцем в атомовій війні, всупереч твердженням Хрущова перед кореспондентами вільного світу, мовляв, в атомовій війні всі будуть переможені.

Що це? Розбіжність між політикою Хрущова і проводом червоної армії? Ні, бо політика командування червоної армії зосереджується в руках монопольної КПСС, першим секретарем якої є Хрущов.

Ця нібито розбіжність між офіційними заявами Хрущова і твердженнями совєтських військових стратегів має за мету хіба приспати чуйність вільного світу.

Для зміцнення бойового духа кадрів совєтської армії її комуністичні керівники стараються „виховувати особливий склад армії в дусі жорстокої ненависти до імперіялістів", в першу чергу до ЗДА (журнал — „Коммунист Вооруженных Сил", ч. 6, 1964, стор. 4). Це, зрештою, згоджується з думкою самого Хрущова, який на засіданні ЦК КПСС з 21-го червня 1963-го року сказав:

„Ненависть супроти клясового ворога є конечною, бо не може успішно боротися за свій народ чи за комунізм той, хто не навчився ненавидіти ворогів... Товариші, йде тепер важка клясова боротьба в світі. Вороги нападають на нашу марксистсько - ленінську ідеологію та намагаються спотворити дух і сумління народу".

Ця „жорстока ненависть" має скеровуватись не лише супроти керівних чи фінансових кіл Америки, але також супроти рядових американських вояків і старшин. „Коммунист Вооруженных Сил" вимагає від військових пропаґандистів, щоб вони показували совєтським воякам, „яке провалля розділює людей, вихованих капіталізмом, від людей соціялістичного суспільства". В конспекті політичного навчання про „суть буржуазної моралі" згаданий військовий журнал подає таку концепцію для дискредитації американських вояків і старшин:

„У цілковитій гармонії із звірячими звичаями джунґлів виховуються вояки й старшини американської армії. Вся жиісторія ЗДА — це безперервний ланцюг загарбницьких воєн, безсоромного грабунку народів... Американські імперіялісти розуміють: щоб спонукати своїх вояків битися за чужі для них інтереси, потрібна відповідна ідеологічна обробка особового складу армії. Головне призначення цієї обробки — виховати вояків на професійних убивників, насильників, прищепити їм найдикіші мерзотні інстинкти, прагнення безжалісного винищування цілих народів та країн... Куди не вступить нога американського вояка, всюди ллється кров. — Це криваві сліди кривавого імперіялізму".

Подібні матеріяли протиамериканської пропаґанди можна знайти в багатьох конспектах політичного навчання совєтських вояків, опублікованих в інших числах цього ж журналу (ч. 21 за 1963, стор. 6-67; ч. 9 за 1964, стр. 74-79 і т. д.).

З наведених цитат постає, як бачимо, дійсний образ совєтсько - московського імперіялізму, що його КПСС намагається пришити американцям.

Чи вашинґтонські політики й прихильники коекзистенції слідкують за тим, як інтерпретують її кремлівські диктатори? Чи не крайня пора, щоб нарешті Вашинґтон заговорив про дійсний московський імперіялізм у його минулому й сучасному?

І. Л.

Василь Витвицький

Цінні музичні видання

Напередодні роковин Тараса Шевченка появилася друком повна хорово - оркестрова партитура одного з найбільших і найзамітніших творів на слова поета — кантати-симфонії „Кавказ" Станислава Людкевича. Видало її в 1963 р. Державне Видавництво Образотворчого Мистецтва і Музичної Літератури УССР.

Видання звичайного, великого формату оркестрових партитур, гарно оформлене із зовнішнього боку В. Юрчишиним. Друк чіткий, розклад матеріялу не переладований. Окремою цінністю партитури є фортепіяновий витяг оркестрової партії (клявір), необхідний для розучування хорів.

Партитура надрукована повністю в усіх чотирьох частинах твору, без ніяких змін у словесному і в музичному тексті.

Висота накладу (500 примірників) задовільна для самих виконавчих потреб. Зате, коли взяти до уваги зацікавлення, яке збуджує цей монументальний твір у колах музик, а далі і в ширших колах любителів української музики, то наклад покажеться невистачальний. Якщо в самому місті Дітройті застрягло близько десяти партитур, то що тоді сказати про Київ, Львів і всю широку українську землю? Щоб виповнити запотребування, видавництву прийдеться готовити другий наклад твору.

Це варто було б зробити й з уваги на іншу справу. Не зважаючи на працю редакторів (Ф. Надененко і Г. Гембер) і коректорів (Л. Кисілевська і Є. Лур'є) у партитуру продісталося досить багато друкарських помилок. Є тут і звичайні недогляди, що їх можна легко справити, наприклад, додати пропущені приключові тонаційні знаки у хоровій партії на стор. 227, або додати риски у деяких місцях, як у басі на стор. 219. Та є й кілька таких помилок, особливо щодо розміщення хроматичних знаків, які можуть уводити в блуд виконавців (клявір на стор. 5, тенор на стор. 54, друге сопрано на початку 219 стор.). Трапляються й просто помилково надруковані тони (наприклад, бас в кінці 53 стор. або на стор. 108). При виданні другого накладу всі ці недогляди можна було б справити.

Видання партитури „Кавказу" Шевченка - Людкевича є першим повним виданням цього твору. Досі появилися тільки окремі літографовані частини, і то тільки хорових партій (з фортепіяновою партією була видана сама друга частина — „Молитва"). Поява партитури вартісна з уваги на ще одну обставину. При сьогоднішньому поступі воєнно-технічних засобів (якщо слово „поступ" тут на місці) існує величезна загроза для мистецьких цінностей. Тому й друкарське помноження одного з наріжних творів нашої музичної культури має свою окрему цінність.

Майже одночасно із виданням партитури появилася грамофонна платівка „Кавказу". Виконали її львівська хорова капеля „Трембіта" і симфонічна оркестра філярмонії під керівництвом Миколи Колесси. Підготовлене диригентом виконання дуже дбайливе, з прикметною йому тонкістю. Окремі частини твору, такі різні своїм змістом і настроями — біль, гнів, іронія, радість — передані вірно і проймаючо. Шкода, що диригент не мав під рукою більшого й сильнішого колективу, особливо в партіях чоловічих голосів.

Щодо темпів, то вониназагал згідні з вимогами композитора і вимогами тексту. Помаліше, ніж у нас виконували досі, проходить друга частина („Не нам на прю з тобою стати"), чим ще краще й глибше передається масстатичність слів і музики. Зате велика фуга першої частини („Не скує душі живої і слова") виконана — на мою думку — заскоро. Правда, такий темп згідний з бажанням самого композитора, і сперечатися з ним за інтерпретаційні тонкощі його власного твору річ невдячна. Та не забуваймо, що твір, випущений з-під руки автора, живе якоюсь мірою своїм власним життям, не в усьому залежним від свого творця. Справа в тому, що фуга у першій частині „Кавказу" побудована надто поліфонічно і архітектонічно, у ній надто багато епізодів і моментів високої вартости і краси, щоб їх перебігати у надмірно скорому темпі.

Музикознавець Марія Загайкевич у своєму нарисі про життя і творчість Станислава Людкевича (Київ, 1957) пише про сконцентроване вольове напруження і граціозність, як основні властивості цієї фуги. Саме ці прикмети вимагали б від виконавців темпового визначення без надмірного поспіху.

Першу платівку з музикою „Кавказу" виконали мистецькі сили Львова. Можна сподіватися, що столичні, численніші сили Києва підготовлять друге награння цього величнього твору.

Надрукована партитура і платівка „Кавказу" — це, без сумніву, цінні надбання. Чи їх поява означає, що твори великих форм української інструментальної і вокально-інструментальної музики будуть належно репрезентовані у плянах музичних видавництв Совєтського Союзу — покажуть найближчі роки.

Д-р І. Головінський

ЗАНЕДБАНА ДІЛЯНКА УМОВОГО ЗДОРОВ'Я

(2)

Тому, що умове недорозвинення є поважною суспільною проблемою, в ЗДА існує багато товариств і організацій, які ставлять своїм завданням опіку, виховання і перевишкіл умовонедорозвинених.

Поміж нервовими недугами і психозами, чи умовими недугами існує основна різниця. В загальному можна сказати, що психічно - хвора людина втрачає зв'язок з дійсністю, тоді як нервово - хвора цього зв'язку не втрачає.

В психологічній літературі під нервовим станом розуміється перечуленість, неспокій, неспроможність людини панувати над своїми почуваннями, а також ускладнення, які з цього випливають.

Як відомо, від кожної людини можна сподіватися чуттєвої реакції в певних ситуаціях. Одначе у нервових людей такі реакції, як, наприклад, гнів, ненормально перебільшені, погування сильніші і тривають довший час.

Психологи і психіятри вважають, що нервовий настрій бере свій початок у дитячому віці, себто тоді, коли людина починає формувати свій погляд на світ. Багато переживань з дитинства залишаються у нашій підсвідомості, і вони часто стають рушійними силами наших починів у дорослому віці. Не зважаючи на багато помилкових поглядів, заслуга Фройда полягає в тому, що він перший звернув увагу на важливість переживань у дитячому віці і на ролю підсвідомости.

Не можна уважати ненормальну поведінку дитини за вияв упертости, нахабности чи за наслідок невихованости. В багатьох випадках ненормальна поведінка є виявом намагання дитини „поставити на своєму", одначе не треба забувати, що є діти, у яких така поведінка є виявом психічного неспокою.

Також неправильно вважати, що дитина ще не мала коли „втратити нерви", і тому нема нервових дітей. В дійсності нервові чи чуттєві реакції дітей дуже скомпліковані.

Кожночасно в гру входять три чинники: нерви, як органічна структура, фізіологічна функція нервів і реакція організму на оточення. Ця реакція є сумою багатьох чинників включно з впливом переживань нашого минулого.

Люди, які кажуть, що дитина ще не мала коли „втратити нерви", мають на думці тільки вплив переживань минулого. Але й тут справа не така проста. Не все, що на одну людину має сильний вплив, має такий самий вплив на іншу людину.

Широко закоріненим є також погляд, що, будучи послідовним та витривалим і маючи зацікавлення, можна осягнути все. Такий погляд заперечує факт, що люди різняться своїми вродженими умовними здібностями. Не маю тут на думці тільки умовонедорозвинених, але також поміж людьми так званої нормальної чи пересічної інтелігенції існують індивідуальні різниці.

Чей же такі прикмети, як послідовність, витривалість і зацікавлення залежать від багатьох біологічних функцій нашого організму. Не всі так звані нормальні діти однаково здібні, і, коли вимагати від менше здібних осягів понад їх сили, то це часто доводить до знеохочення, затрати ініціятиви і до проявів небажаної поведінки.

Коли людина в дитинстві закоренить у собі почуття непевности, неспокою і меншевартости, то підстави під „нервовість" у старшому віці вже поставлено. В дитини неспокій і непевність постають часто внаслідок конфлікту поміж етично - моральними вартостями і дійсністю, себто тоді, коли дитина бачить, що батьки проповідують щось одне, а практикують щось інше.

Неспокій постає також тоді, коли батьки впоюють в дитину перечулені погляди на світ і життя. Така дитина в старшому віці часто не може розв'язати душевного конфлікту і витворює у себе ненормальне почуття вини. Це почуття витворює іноді необґрунтоване почуття страху. Людина боїться, що вона може зробити щось зле, і тому завжди виглядає перечуленою і перестрашеною.

Важливою прикметою нервових людей є почуття меншовартости. Це почуття набуває людина ще в дитячому віці від свого найближчого оточення, отже від батьків, братів чи сестер.

(Далі буде)

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

Володимир Кедровський

ОБРИСИ МИНУЛОГО

(21)

Ще ближче я пізнав Олеся, коли він став бувати у мене в хаті, де скульптор Михайло Паращук ліпив його погруддя. Іноді ми засиджувалися до пізньої ночі, захопившись розмовами. Часом Олесь замовкав, замислювався, і тоді здавалося, що його думка літає десь далеко, далеко. В таких випадках він просив дати йому клаптик паперу і щось на ньому віршував. Іноді лишав написаний ним вірш на столі, немов і не цікавлячись ним. Я зібрав був кілька таких віршів, але, на превеликий жаль, вони і погруддя Олеся, що переховувалося у мене, пропали з частиною моєї бібліотеки й архівів на складі в Шенкера у Відні, куди я їх примістив, виїжджаючи до Америки. Маю лише аматорську фотографію з Олесевого погруддя.

Олесь не належав до ніякої політичної партії, він стояв понад партіями, хоч і мав щиро демократичні переконання.

Все політичне життя української еміґрації у Відні проходило в дискусіях по каварнях, які заступали для нас політичні клюби. В каварні Ґрайлінґера можна було бачити табличку з написом: „За цим столом сидів Михайло Драгоманів", або: „Тут бував Пантелеймон Куліш, коли жив у Відні й перекладав на українську мову Святе Письмо". Було багато пам'яткових написів про різних світової слави музик, поетів, політичних діячів. Такими написами особливо визначався „Урбанікеллер", куди іноді заходив Олесь. Цьому „Урбанікеллерові" присвятив він коротенький вірш, який закінчується так:

Урбанікеллер, Урбанікеллер,
Ах не один лишив я там гелер.
Коли б не келлер, коли б не злидні,
І досі б я жив у Відні!

Олесь рідко коли брав участь у політичних дебатах, але і пильно прислухався до всіх новинок, що приходили з рідних земель. Свої спостереження над діячами еміґрації він окреслив коротко в своїй сатиричній „Перезві", невеличкій віршованій збірці, яку видав під псевдонімом „В. Валентин".

Олесь живо цікавився культурним життям, уважаючи працю на культурному полі найважливішою, а різні політичні комбінації та дебати — річчю переходовою, що промине, не лишаючи нічого корисного. Найбільше цікавився він видавничою справою, і тому разом з Юрієм Тищенком (Ю. Сірий), Спиридоном Черкасенком та з іншими діячами української культури вклав багато праці над виданням творів українських письменників.

Коли Олесь побачив, що наша політична еміґрація в Европі зійшла на манівці, розбилася на дрібні гуртки, він у 1920 році заходився видавати місячник „На переломі", журнал політики, літератури та мистецтва. У першій редакційній статті в цьому журналі Олесь писав:

> ..... Серед надзвичайно скрутних обставин опинився наш край і наш нарід, і це не могло не відбитися на нашій еміґрації... Суперечні відомості, які зрідка приходять до нас з широких степів України, викликають у нас різноманітні настрої.
>
> Та які б не були ці відомості, страшний образ — руїни нашого краю стоїть рельєфно перед нашими очима.
>
> На безмежних степах України, на цілій нашій етнографічній території йде страшна, завзята боротьба двох принципів: свободи й неволі, світла і тьми... Наш рідний нарід, оці сірі, безіменні герої, віддають своє життя за ідеї свободи, добра й краси — за ідею світла й правди, за ідею вічного миру між народами, за гуманізм...
>
> І саме ця тяжка криза, яку з історичною необхідністю переживає наш нарід, викликає в наших душах зневіру й песимізм... Ці два страшні почування мають своє коріння в нашій славній, хоч і трагічній, історії... А найстрашнішим ворогом є зневіра й песимізм. Вони ніколи нічого не будують, а тільки руйнують, вони ніколи не складають, а тільки розкидають, вони лютіші вороги, як наші віковічні противники, поляки й москалі... Наша еміґрація опинилася без стерна і без вітрил, без якоїсь спільної, всіх об'єднуючої думки.
>
> І тому ми, ініціятори цього журналу, взяли на свої плечі тяжкий тягар видання нового журналу, якого єдиною метою буде боротися зі зневірою і песимізмом, з деморалізацією, що зробила таке спустошення серед еміґрації.
>
> Ми будемо кликати: Вірте! І які б не були обставини, які б тяжкі хвилі не приходилось переживати нашому народові і нам разом з ним, ми ніколи не втратимо надії у світле майбутнє нашого народу, бо ми знаємо, чого він бажає і за що бореться".
>
> („На Переломі", ч. 1, березень 1920)

Усе, що написав Олесь тоді, в 1920 році, напевно міг би він повторити й тепер.

Олесь не був вузьким націоналістом. Він дивився на справи визволення широко, і в тій статті, що була його політичним кредом, писав:

> Розвалена не тільки Україна, але й ціла Европа. Її відбудовувати прийдеться зусиллям всіх народів, бо ні один нарід у теперішній момент не має сили, щоб усунути руїну і на її місце поставити краще, вище, культурне життя. Наш нарід, який пробудився до нового життя і який могутнім рухом зазначив своє право на свою самостійність, мусить бути, скорше чи пізніше, запрошений до міжнародного співробітництва в справі розбудови розваленого світу. І покликаний він буде не як безправний наймит-раб, але як рівноправний співробітник, бо він має в своїм лоні невичерпне джерело культурних можливостей. Віра в наш нарід, у його дужі сили йде поруч з вірою в ціле людство, в гуманізм.

Здається, єдиною громадською організацією, в якій Олесь брав чинну участь, був Союз Українських Журналістів та Письменників. З початку заснування цього Союзу його головою був д-р Володимир Кушнір, а потім став Олесь.

Перед моїм виїздом до Америки, восени 1923 року, деякі члени Союзу на чолі з О. Олесем влаштували для мене прощальну вечірку. Під час вечері Олесь, бажаючи мені доброго життя в Новому Світі, наказував, щоб я твердо тримався принципів дійсної української журналістики і не продавав свого пера нікому. Українські журналісти, — казав він, — славні тим, що вони писали лише те, у що самі вірили, що вважали за корисне для свого рідного краю, або для людства взагалі. Вони не торгували своїми ідеями. Отже, „коли б вас обставини приневолювали зрадити ці принципи, тоді краще зламайте перо, киньте його, нехай воно ржавіє".

Олесь був зразком безкомпромісовости і, хоч тяжко бідував, хоч нудьгував за рідним краєм, ніколи не припускав думки про те, що він може повернутися на рідну Україну, під московську окупаційну владу. Він уважав, що своїм поворотом фактично визнав би большевицьку владу на Україні.

ЖОВТЕНЬ — МІСЯЦЬ ФОНДУ „ВЕСЕЛКИ". ДОПОМОЖІТЬ „ВЕСЕЛЦІ" ПРОЯСНИТИ ДУШУ УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ! ВИШЛІТЬ СВОЮ ПЕРЕДПЛАТУ І ЩЕДРУ ПОЖЕРТВУ НА ЇЇ ВИДАВНИЧИЙ ФОНД!

Делеґатський З'їзд Братства кол. Вояків 1-ої УД УНА

Цього року вперше відбувся Делеґатський З'їзд Братства кол. Вояків Першої Української Дивізії Української Національної Армії для вибору керівних органів — Головної Управи, Контрольної Комісії та Товариського Суду. Вперше тому, що дотепер вибори керівних органів відбувалися при помочі т. зв. референдуму, який звичайно тривав досить довго і виявився непрактичною формою виборів.

Дилеґатський З'їзд відбувся в суботу 5 вересня на оселі Української Католицької Парохії Непорочного Зачаття в Дрейтон Плейнсі на північ від Дітройту. З'їзд був пов'язаний із товариською зустріччю дивізійників ЗДА і Канади, яка відбулась в днях 5, 6 і 7 вересня на тій самій оселі

Делеґатський склад З'їзду: від Австралії — 2 делеґати, від Арґентини — 1, від Німеччини — 1,, з Канади — 12, з ЗДА — 12; члени Головної Управи та Контрольної Комісії, члени Крайових Управ Братства ЗДА і Канади, дивізійники, гості.

Делеґатський З'їзд відкрив голова Головної Управи інж. І. Скіра. З'їздом проводила Президія в складі: Л. Рихтицький — голова, А. Луцький — заст. голови, В. Гузар та Р. Колісник — секретарі. До Президії були запрошені всеч. о. Ю. Габрусевич — дівізійний капелян та сот. Б. Панчук з Канади.

Головна Управа склала дбайливо опрацьований звіт з діяльности за час її каденції. Наради проходили в діловій і дружній атмосфері.

В звітах Головної Управи відзеркалено цілий комплекс роботи проведеної на зовнішньому відтинку, за яку Головна Управа одержала признання від З'їзду та одноголосне уділення абсолюторії. Інж. І. Скіра разом із своїм штабом співпрацівників виконав протягом своєї каденції не абияку працю.

На З'їзді обрано нові керівні органи Братства в такому складі: Головна Управа: д-р М. Малецький — голова, М. Головчак — заст. голови, Л. Білик — заст. голови, В. Гузар — секретар, Р. Колісник — фінансовий референт. Б. Кашуба — організаційний референт, Л. Рихтицький — референт преси, М. Бігус — референт публікацій, Ю. Чорній — референт музею-архіву, С. Стрільчук і Р. Чолкан — вільні члени. Контрольна Комісія: І. Скіра — голова, Б. Артимишин, С. Гуляк — члени. Товариський Суд: М. Мартинець — голова, Л. Татух, Б. Левицький — члени.

Осідок Головної Управи Братства, беручи до уваги факт, що більшість членів Головної Управи перебуває в Канаді, перенесено до Торонта.

З'їзд наділив почесним членством ген. П. Шандрука й ген. М. Крата, як рівнож сот. Б. Панчука.

В неділю після польової Служби Божої, яку відправив о. ігумен І. Лотоцький в асисті о. Ю. Габрусевича, відправлено панахиду за членів Дивізії, що полягли під Бродами й на інших фронтах. Тут же відбулась коротка академія й апель. Дивізійники з прапорами виструнчились в трилаві на почесному місці. Голова Крайової Управи Братства в ЗДА І. Чмола виголосив коротку промову, нав'язуючи в ній до знаменної події — битви під Бродами. Панна Луцька відчитала вірш про брідську подію.

В неділю по полудні відбувся бенкет, яким проводив А. Луцький. Головним промовцем був сот. Б. Панчук. Присутніх на залі учасників бою під Бродами маленькі дівчата удекорували червоними гвоздиками.

В. Гузар

РЕЗОЛЮЦІЇ

Делеґатського З'їзду Братства кол. вояків І-ої Української Дивізії Української Національної Армії, який відбувся 5-го вересня 1964 р. у Дрейтон Плейнсі, Мишиґен, ЗДА.

Делеґатський З'їзд І-ої Української Національної Армії, відбуваючи свої наради під гаслом 20-річчя бою під Бродами, клонить свої голови перед тінями упавших друзів, які 20 років тому віддали своє юне життя у боротьбі з поновним московсько - большевицьким наїздом на Україну. Зберігаючи світлу пам'ять про полеглих друзів, З'їзд заявляє свою непохитну відданість у продовжуванні змагу за осягнення ідеалу Вільної Самостійної Соборної України, що за нього наші побратими по зброї склали найвищу жертву на вівтарі поневоленої Батьківщини.

1. З'їзд висловлює щиру подяку всім тим, які принесли в повоєнних найбільш критичних для усіх членів Дивізії хвилинах, а зокрема в полоні, моральну й матеріяльну допомогу, особливо Святій Апостольській Столиці в Римі, Високопреосвященнішому Кир Іванові Бучкові, Українським Конґресовому та Допомоговому Комітетам Америки й Комітетові Українців Канади.

2. З'їзд засилає свій щирий синівський привіт Митрополитові - Ісповідникові Кир Йосифові та всім Ієрархам обох українських Церков і просить їх докласти всіх зусиль, щоб зберегти у вільному світі український обряд в повній його чистоті, згідно з нашими традиціями, які так дорогі кожному українцеві. Рівночасно З'їзд щиро вітає пороблені заходи до молитовного й релігійного поєднання усіх українських Церков.

3. З нагоди 50-ліття вимаршу Українських Січових Стрільців, духових батьків Української Дивізії, проти відвічного ворога України — Москви, З'їзд вітає всіх живих членів Леґіону Українських Січових Стрільців і клонить голови перед упавшими його членами, які своє життя пожертвували в ім'я відновлення української збройної сили та визволення українського народу.

4. З'їзд стверджує, що протягом останніх двадцяти років в Україні нічого не змінилося в користь українського народу. Нелюдське визискування у промислових підприємствах, а ще більше в колгоспах і радгоспах, продовжується, як і колись. Виселювання українців, зокрема української молоді, під претекстом добровільного виїзду на цілинні землі, де українська молодь, будучи позбавлена всякої опіки з України, призначена на русифікацію та денаціоналізацію. Хоча в Україні російське шкільництво сильно зростає коштом українського, Москва не тільки не відкрила ані одної української школи на цілинних землях, але навіть не допускає навчання української мови на етнографічних українських землях поза УССР. Так звана відлига є нічим іншим, як зміною тактики, яка в суті речі нічого нового не дає. Українські письменники позбавлені належних середників життя, а український нарід друкованого слова, через обмежені тиражі українських книжок, часописів і журналів. Хрущовська політика наближення мов є нічим іншим, як тільки виятом продовження насильної русифікації. Українську Православну та Українську Греко - Католицьку Церкви заборонено, як і раніше, і через те там нема свободи релігії, подібно як цензура не дозволяє на свобідний вияв думки ані словом, ані на письмі. Перекривлювання й фальшування історії українського народу спрямовані на духове каліцтво молодої, української людини.

З уваги на це, З'їзд уважає, що Братство не може й не сміє змінити свого ворожого становища до окупаційного режиму в Україні. Але в той же самий час З'їзд засилає щирий синівський привіт усьому поневоленому українському Народові в Україні та поза нею в СССР і обіцяє гідно нести моральну й матеріяльну допомогу поневоленій, але не скореній Україні.

5. У зв'язку з подіями в Україні З'їзд звертається із закликом до всіх комбатантських організацій об'єднати та скоординувати свої дії, особливо, коли йдеться про зовнішню репрезентацію, і в найскорішому часі створити для того належне організаційне тіло.

6. З'їзд звертається із закликом до всіх українських політичних і громадських установ, щоб вони знайшли, нарешті, спільну мову та об'єдналися довкруги одного українського репрезентативного політичного центру, який би відповідав духові часу й політичним обставинам.

7. З метою об'єднання та координації дій українців поза межами України, в нових країнах їхнього поселення, З'їзд заявляє свою всесторонню піддержку Українському Конґресовому Комітетові, Комітетові Українців Канади та українським центральним національним установам у всіх інших країнах. З'їзд заявляє свою льояльність до країн та урядів, у яких члени Братства живуть, і буде зберігати демократичні традиції тих країн своєю співпрацею у всіх ділянках державних та суспільно - громадських установ.

8. З'їзд зобов'язує всіх своїх членів віддати максимум своїх зусиль у праці над нашою молоддю, щоб зберегти її перед денаціоналізацією, бо щойно тоді мета існування Братства знайде практичне застосування. Зберігаючи нашу молодь при українстві, ми зможемо передати наші військові та взагалі національні традиції молодому поколінню, яке народилося поза межами України.

За Резолюційну Комісію
П. Силенко — голова,
В. Верига — секретар,
М. Ліщинський — член.

Дітройтський хор „Трембіта" виступить в Торонті

д-р Богдан Кушнір, диригент міш. і жін. хорів

Ярослав Филипів, диригент чол. хору

Серед репрезентаційних хорів прийнявся добрий звичай. Раз у році вони їдуть до іншого міста Америки чи Канади і тим збагачують культурне життя місцевого громадянства. В підготовці концертів ідуть їм назустріч місцеві хори, беручи на себе завдання технічного і пропаґандивного порядку, а часто теж престижового: даючи свій патронат. Також хор „Трембіта" сповнював цю роботу в Дітройті для інших хорів, „Думки" з Ню Йорку, „Дніпра" з Клівленду, „Прометея" з Торонта і як відплату зустрічав те саме в тих містах, в яких влаштовував свій виступ. Канцерти в такому мистецькому обміні мають великий успіх серед слухачів і дають задоволення співакам, солістам і диригентам.

25 жовтня, „Трембіта" вибирається до Торонта, заповівши великий концерт всіх хорів: чоловічого, жіночого і мішаного. Дали їй патронат 7 хорів Торонта: Катедральний св. Володимира, Церкви Непорочного Зачаття і Св. Миколая, а далі — „Прометей", „Боян", „Чайка" і „Верховина". Старанно підготований репертуар містить багато новин для Торонта. „Трембіта" представить також деяких нових солістів і своїх двох нових диригентів.

В багату програму концерту ввійдуть деякі уривки з опер М. Лисенка („Хор троянців" з „Енеїди", „Ох і хилить" з „Тараса Бульби", „Танок Русалок" з „Утоплена" і „ А вже весна" з „Зими і весни") і М. Леонтовича (4 фрагменти з опери „На Русальчин Великдень"), дві кантати М. Лисенка („Б'ють пороги' і перша частина „Радуйся ниво"), два фраґменти Лисенка з поеми „Гамалія" („Хор бранців" і „У туркині") і пісні композиторів К. Стеценка і М. Гайворонського та з сучасних композиторів: С. Людкевича, А. Кос-Анатольського і Е. Козака. Виконані вони будуть всіми хорами: чоловічим, жіночим і мішаним.

Серед солістів почує торонтонська громада вперше трьох нових: пані А. Кірачук-Кавюк (сопрано) і М. Крук (меццо- сопрано) та відомого з Капелі Бандуристів п. І. Зайферта (тенор), а далі з давніх пп.: М. Брездень, Г. Кравченко, Х. Липецьку, О. Бартkова, Я. Дужого, І. Капустія, В. Кучера, П. Пахолюка, Б. Тарновецького і Е. Федака Несподіванкою для Торонта будуть обидва диригенти: мішаного і жіночого хорів — д-р Богдан Кушнір, та чоловічого — п. Ярослав Филипів. Д-р Кушнір покінчив Музичну Академію у Відні і має докторат з музикологої в університеті в Ерланґені. Він є асистентом-професором в стейтовім Вейн університеті в Дітройті. Пан Я. Филипів студіював в Інституті Лисенка у Львові і відомий ак диригент світських та церковних хорів в краю та на еміґрації. Веде чоловічий хор в церкві Неп. Зачаття в Дітройті-Гемтремк.

Дітройт має більше співучих ансамблів, світських і церковних, між ними славну Капелю Бандуристів і Ансамбль Бандуристок, яка в останній час вибилась і здобула признання також в кількох містах поза Дітройтом. Та слід зазначити, що тільки „Трембіта" визнана в Дітройті репрезентативним і передовим хором. Вже зорове враження його величаве, коли на естраді стане в мішаному складі: 100 осіб, з того 48 жінок у довгих, білих сукнях, і 52 чоловіків, зодягнених у модерні смокінги, або коли сам жіночий хор блисне барвистими стилізованими строями гуцулок.

А що ж тоді, коли цей масовий ансамбль дасть гарними і добре вишколеними голосами багатющу програму своїм повним звучанням, ніжними пінами, переплетом солістів. До складу хору входять люди всіх релігійних віровизнань, партійних переконань, новоприбулих і тут роджених. Отже соборницький характер хору не підлягає дискусії. Хор виступає на загальногромадських і в американських імпрезах, „Трембіта" пропаґує багатство й красу української пісні серед чужої авдиторії, збираючи безліч похвал. Велику прислугу українській справі зробила вона, відспівавши тричі Службу Божу в латинських катедрах в приявності тисячної маси запрошених чужинців, познайомивши їх у Дітройті вперше з величністю наших церковних відправ.

Сьомий рік працює „Трембіта" і п'тий рік головує в її Управі інж. Б. Сторожук (по одному році — пп. Турянський і Дигдало). Кожний виступ „Трембіти" приносить з собою вдоволення громади, признання визначних американців і українців.

Хор співпрацює весь час з церковними і світськими організаціями, такими як УККА й інші, і частину доходу він віддає на церковно-харитативні та виховні цілі. В минулому році „Трембіта" пожертвувала 550 долярів, а в цьому вже 388 дол. В товариському житті Дітройту вона славиться м. і. знаменито зорганізованими щорічно Вечерницями з виступом хору або солістів, щорічним пікніком на Діброві і т. д.

Читатач бачить, чому „Трембіта" визнана репрезентаційним і передовим хором у Дітройті. Це для інформації майбутньої авдиторії на її концерті, що його заповіджено на день 25 жовтня 1964 р. в Торонті. Ми надіємось, що авдиторія буде битком заповнена і що інтенції слухачів, брати участь в направду гарному концерті, будуть сповнені.

В. Несторович

Перед конвенцією ЛУК

Декілька думок у зв'язку із 26-ою Конвенцією Ліґи Українців Католиків, яка відбудеться від 8 до 11 жовтня в Дітройті.

ЛУК має вже устійнені методи діяння, статутову і традиційну ціль існування. З уваги на найпекучіше питання, а саме збереження української молоді для нашого народу і церкви, піддаю думку, чи не слід було б включити в обіг дії ЛУК і допомогу в національному і релігійному вихованні української молоді і збереження її від впливів матеріялізованого довкілля.

Сьогодні всі свідомі громадські чинники кладуть натиск на молодь і її збереження для українства. Наша молодь зачасто пропадає в чужому морі, бо не всі чинники у громаді прив'язують вагу до виховних справ. Натиск є на дітей тут народжених. Тут роджені діти є виставлені на впливи чужих культур і дуже скоро приймають чуже, якщо нічого не робиться, щоб защепити своє, українське.

Школи Українознавства ведуть велику працю для збереження молоді, для українства. Треба, на жаль, підчеркнути, що батьки не все з повним зрозумінням ставляться до цієї великої роботи. У цих школах вчать любити своє, українське, вчать шанувати чуже, але рівночасно вказують на наше місце серед культурних націй світу. Ці школи виховують в пошані до самих себе та в глибокому відчуванні своєї рівновартости в зустрічі з населенням цього континенту.

Існування української культури, її збереження і праця для неї є основним завданням укр. молоді. Існуючі офіційні укр. школи не все кладуть особливий натиск у своїй виховній праці на це. В цих школах не все серйозно трактують українознавчі предмети — як засіб до виховання такої української молоді, яка була б горда на своє походження і була б носіями ідей батьківщини своїх предків — України.

Пекучий брак знання української мови у великої частини парохіян спричинює повні клопоти і священикам. І тому головна управа ЛУК могла б взяти під увагу ті речі та почати в тому напрямі певні кроки. Бо молодь є і багато її є згуртовано по різних організаціях молоді, але є багато молоді необ'єднаної. Діти батьків, які відійшли від українства, пішли між чужих, а чужі не прийняли і вони „зависли в повітрі". Великим ділом буде притягнути назад тих, які відстали — а ударна кампанія ЛУК може проробити це діло.

Присмно було дивитись на молодь, яка брала участь у відкритті пам'ятника Т. Шевченкові у Вашинґтоні. Вона маршувала гордо з піднесеними головами на площу відкриття і із трепетом серця слухала промов про Україну, про її волю, про співця волі Т. Шевченка. Вона розуміла його мову, його бажання. І верталася додому з піднесенням, радістю та гордістю на все, що українське.

Нав'язуючи до мотта, під яким Конвенція відбувається „Розвій та ріст Укр. Греко-Католицької Церкви", — збережена національно молодь буде збережена і для української католицької церкви і причиниться до дальшого її росту. Слід відмітити нашу наймолодшу шикаґівську Дієцезію під проводом Кир Ярослава Ґабра. За такий короткий час нова дієцезія є дійсно у поході, бо вибудовано шість нових церков, а праця і в дальшому поширюванні щойно у своїх початках.

І організація нових відділів ЛУК одно із важних завдань Головної Управи.

Наприкінці хочу звернутися до Підготовчого Комітету Конвенції із такими пропозиціями:

1. Створення реферату молоді і допомоги існуючим молодечим організаціям і установам.

2. Включити в обіг своєї дії відзначування таких історичних дат, які мають національно чи релігійно виховне значення.

3. Оборона Української Церкви проти безбожницьких заходів Москви і інформація про Українську Мовчазну Церкву та її мучеників.

4. Плекання національного і релігійного єдиномислія.

5. Помагати всім трьом дієцизіям у їх розвою.

Я. П.

Вечір з Михайлом Мушинським в Ню Йорку

Ню Йорк. — Дуже вдалим можна назвати вечір, який влаштував 23-го вересня 10-й Відділ ОДВУ в своїй домівці — за старанням голови дир. Романа Крупки — з нагоди виїзду з поворотом до Арґентини п. Михайла Мушинського, члена ПУН-у, — а в якім взяли участь не тільки члени 10-го Відділу, але і запрошені гості. — На вечері порушувано не тільки практично життєві проблеми ОДВУ, Українського Націоналістичного Руху і цілого українства в діяспорі, але теж питання теоретичного характеру в області ідеології, політики філософії, релігії і в цілому духову проблематику української спільноти. Учасниками дискутантами були: М. Мушинський, проф. Косаренко - Косаревич, П. Різник і д-р Карпінська, гості від Золотого Хреста, д-р Вишиваний від Т-ва „Дністер", Григорій Яремчук від укр. воєцтва, Володимир Різник, Степан Ковальчук, голова Відділу ОДВУ в Гемстеді, Р. Дорошенко від 1-го Відділу ОДВУ в Асторії і д-р Богдан Левицький. Решта присутніх живо брали участь у виміні думок і плянувань.

Д-р Л. і К.

✝

З невимовним смутком повідомляємо, що у вівторок 29-го вересня ц. р. несподівано упокоївся на 73 році життя

ВАСИЛЬ КОСАРЕНКО-КОСАРЕВИЧ

довголітній член Управи Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку.

ПАНАХИДА відбудеться у вівторок, 6-го жовтня ц. р. о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Петра Яреми при 7-ій вулиці в Ню Йорку.

ПОХОРОН відбудеться в середу, 7-го жовтня 1964 р. о год. 9-ій ранку з закладу П. Яреми на католицький цвинтар в Йонкерсі, Н. Й.

УПРАВА ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКОГО КЛЮБУ в НЮ ЙОРКУ

✝

Ділимося сумною вісткою з Українським Громадянством, що ненадійно упокоївся в Бозі наш Член

Проф. Василь КОСАРЕНКО-КОСАРЕВИЧ

науковець, б. в'язень концентраційних таборів, член ОДВУ і співпрацівник „Самостійної України".

ПАНАХИДА відправиться у вівторок, 6-го жовтня ц. р. о год. 8-ій веч. в пох. заведенні П. Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОН відбудеться в середу, 7-го жовтня 1964 р. о год. 9-ій ранку з того ж пох. заведення на католицький цвинтар в Йонкерсі, Н. Й.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

10-ий ВІДДІЛ ОДВУ в Ню Йорку

Увага! ДЕНВЕР І ОКОЛИЦЯ! Увага!

ЗБІРКА ІСТОРИЧНИХ ПАМ'ЯТОК ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ УКРАЇНИ в ДЕНВЕРІ

запрошує Побратимів Учасників Визвольних Змагань Армії УНР та інші Ветеранські і Молодечі Організації і все Українське Громадянство м. Денверу і околиці, на

СПІЛЬНУ МОЛИТОВНУ ПАНАХИДУ

яка відбудеться дня 11-го ЖОВТНЯ, в неділю після Служби Божої, в Українській Православній Церкві св. ПОКРОВИ при вул. Оґден 1136

за упокій св. п. сотника Арм. УНР, проф. Укр. Вільного Інституту, члена Президії УНРади

ЄВГЕНА ОЛЕКСІЄВИЧА ҐЛОВІНСЬКОГО

який по тяжкій і довгій недузі упокоївся і похований в Мюнхені.

Керівник Збір. Істор. Пам. Визвольної Боротьби України
П. ОЛЕКСІЄНКО

ЦЕНТРАЛЬНА УПРАВА ОДВУ

ділиться сумною вісткою з Українським Громадянством і своїми Членами, що ненадійно відійшов у Вічність наш Член

✝

бл. п.

Проф. Василь КОСАРЕНКО - КОСАРЕВИЧ

науковець, учасник делеґації на Берестейський Мир 1918 р., член УВО-ОУН, в'язень німецьких таборів смерти, член ОДВУ і сталий співпрацівник „Самостійної України".

ПАНАХИДА відправиться у вівторок, 6-го жовтня ц. р. о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОН відбудеться в середу, 7-го жовтня 1964 р. о год. 9-ій ранку з того ж похоронного заведення на католицький цвинтар в Йонкерсі, Н. Й.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

✝

Ділимося сумною вісткою з Рідними і Знайомими, що дня 3-го жовтня 1964 р. по тяжкій недузі упокоїлася в Бозі на 60-му році життя в Монтклер, Н. Дж. наша Найдорожча і Незабутня
МАМЦЯ, СЕСТРА І БАБУНЯ

БЛ. П.

ІРИНА З ЛУНІВ ЛОМАҐА

вдова по ЮЛІЯНОВІ.

ПАНАХИДА відправиться в понеділок, 5-го і вівторок 6-го жовтня ц. р. о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Литвак і Литвак, 801 Springfield Ave., Irvington.

ПОХОРОН відбудеться в середу, 7-го жовтня 1964 р. о год. 9-ій ранку з того ж похоронного заведення до шкільної каплиці св. І. Хрестителя в Нюарку, Н. Дж., а відтак на цвинтар Gate of Heaven у Винані, Н. Дж.

У глибокому смутку:

МАРІЙКА — донька
інж. МИРОСЛАВ — син з дружиною МАРТОЮ і дітьми ХРИСТЕЮ, ГАЛЕЮ і ВЛОДЗЬОМ
ЮРІЙ — син з дружиною ЕРІКОЮ і донею ІРИНОЮ
ОЛЬҐА ГОРОДИСЬКА — сестра з Родиною в Клівленді
інж. ІВАН, д-р ВОЛОДИМИР, д-р ФРАНЦ — брати з Родинами в Европі
РОМАН ЛОМАҐА — шваґер з Родиною в Канаді

Українські республіканці стейту Ню Джерзі організуються

Ініціятиви Українсько-Американського Клюбу повіту Есекс, дня 20-го вересня відбулася в домівці „Чорноморської Січі", в Нюарку, Конвенція Українсько - Республіканських Клюбів у стейті Ню Джерзі, для створення їхньої спільної організації, яка б посилювала і координувала їхню роботу.

Конвенційними нарадами проводила президія у вкладі: інж. М. Почтар — голова, М. Савка — місто-голова і інж. Д. Демедюк — секретар. П. А. Екстел, голова комітету повіт Есекс, д-р П. Батлер, голова Комітету Національностей Громадянського Комітету для Вибору Ґолдвотера і Міллера, та кандидат на конгресового репрезентанта від 10-го району стейту Ню Джерзі, п. Р. В. Шредер, короткими словами вітали делеґатів і гостей на конвенції.

Заступлені були такі повіти: Есекс, Мидл-есекс, Гадсон, Моріс Сомерсет, Юніон та Пасейк. Приявних делеґатів було 108.

Д-р М. Чировський, відкриваючи конвенційні збори, прочитав привітальну телеграму від президентського республіканського кандидата, сен. Беррі Ґолдвотера, яку присутні привітали гучними оплесками.

В рямах нарад, д-р П. Батлер відчитав глибоко обдуману топовідь на тему „Надходить рішальна година для поневолених націй". Згодом розвинулася широка дискусія, яка сутєво доповнювала доповідь.

Новостворену верховну українсько-республіканську організацію названо Об'єднанням Українсько-Американських Клюбів стейту Ню Джерзі.

Згодом вибрано Управу новоствореного Об'єднання у такому складі: М. Чировський — голова, М. Савка — перший містоголова, інж. Д. Демедюк — другий місто-голова, Б. Підлиський — секретар (кореспонденція), М. Сірий — секретар (протоколи), Д. Геча — пресовий референт Н. Леськів — реф. зовнішніх зв'язків, І. Галій, організаційний референт, Д. Вох — скарбник, Я. Івахів, О. Мостовий, В. Янів і М. Процак — члени Управи. В Головній Управі заступлені усі повіти, де існують клюби, а в міру створювання таких клюбів по інших повітах, від них кооптовувано б по одному з дальших членів управи.

ОУАРК прийняло Декляpацію своїх політичних напрямних, що складається із шести точок: підтримка американської Конституції, засудження московсько-комуністичного імперіялізму, підтримка засад Республіканської Партії, осудження неґативного наставлення Демократичної Партії до української проблематики, підтримка усіх кандидатів Республіканської Партії у наступних виборах, зокрема, сен. Ґолдвотера на президента, і конґресмена Міллера — на віце-президента.

При кінці начеркнено пляни дальшої праці. На Конвенції відчулося загальну бадьорість і ентузіязм. **М. Ч.**

● **Новим східньо - німецьким прем'єром** призначено (фактично — з Москви) 50-річного Віллі Стофа, дотеперішнього віце - прем'єра. Прем'єр Отто Гротеволь помер. На тому самому засіданні так званого східньо - німецького парляменту („Фолькскаммер") затверджено „пакт приязни" Східньої Німеччини з Совєтським Союзом, в якому кажеться, що нинішні кордони Східньої Німеччини, що їх ніхто інший поза комуністами не визнає, є „вічні і непорушні".

Словник як зброя

(З приводу „Етимологічного словника української мови")

Українська громадська думка не доцінює, на жаль, словникової справи. На цьому полі вже багато років іде велика боротьба на Україні.

Там політичні умови склалися так, що словник став зброєю в боротьбі за права української мови.

Кожний український словник, що виходить на еміґрації, це не тільки здобуток науки, а й допомога нашому народові на рідних землях.

Розпочатий недавно Етимологічний словник української мови проф. Я. Рудницького — це здобуток історичного значення. Він заслуговує на більше зацікавлення широких громадських кіл,.

Це один із тих актів української еміґрації, який мусить викликати реакцію потойбіч залізної заслони; один із тих актів, який, залишаючись плодом чистої науки, твором цілком аполітичним, має велике політичне значення.

Українська Вільна Академія Наук (УВАН) у Канаді випустила з друкарні третю книжку Етимологічного словника. Перші дві книжки з'явились у роках 1962 і 1963.

Разом має бути 20 книжок, друку.

Ще задовго до появи першої частини, ми знали, що проф. Я. Рудницький працює над етимологічним словником і щиро бажали йому найкращих успіхів. „Ми" — це всі ті, що радіють кожним новим словником, який приходить з Києва або з'являється на еміґрації. Бож українських словників так мало, а так багато їх потрібно, щоб утримати культуру нашої мови на певній висоті. Зокрема потрібний етимологічний словник. (Етимологія — це та галузь мовознавства, яка досліджує походження слів даної мови, їхню спорідненість з іншими словами цієї ж мови та зі словами споріднених мов в його широкому сімейному зв'язку).

За інших умов етимологічний словник був би справою вузькою кола спеціялістів та вчителів української мови. Але в нас це справа загальногромадська. Бо в Україні таке становище, що за кожний український словник треба вести велику боротьбу.

Коли в Києві 1958 - 1959 років вийшло фотографічне видання словника Б. Грінченка, то це сталося після довгих років домагань. Коли нарешті з'явився 6-ий, заключний, том українсько - російського словника, то це великий успіх наших київських мовознавців.

Але знову треба нагадати, що повільні темпи виходу в світ окремих томів були предметом загальних нарікань та обурення українських літераторів на батьківщині. Тому кожний новий словник української мови повинен викликати ширше зацікавлення. В наших умовах кожний словник, чи він виходить у Києві чи на еміґрації, стає зброєю в обороні української мови.

Не зважаючи на всі антисталінські виступи Хрущова, його режим так само ворожий українській мові, як був сталінський. Коли сьогодні українські мовознавці мають деякі успіхи у словниковій справі, то це зовсім не заслуга хрущовського режиму.

Словників замало, бо партійні політруки в українських наукових установах гальмують працю над словниками. Яскравою ілюстрацією є доля синонімічного словника А. Багмета. Він довгі роки працював над словником, потім довго шукав, де б його видати. Нарешті журнал „Вітчизна" почав його друкувати по кілька сторінок у кожній книжці. Але в половині словника — його припинили. А. Ульванський довгий час побивається, щоб видали його латинсько - український словник; досі без успіху. Перший том великого тлумачного словника української мови був готовим да друку 1958 року. Минуло п'ять років, а книжки досі нема.

Саме тоді, коли вКиєві сталіністи поховали словник А. Багмета, у Вінніпезі вийшла перша книжка етимологічного словника. Збіг обставин, можна сказати, — має символічне значення. Це творча відповідь вільної науки на чужині, відповідь на ворожий виклик комуністичних русифікаторів на Україні. Це заслужений ляпас керівникам КПСС, ляпас, зроблений у найбільш культурній формі за те, що вони не допустили, щоб українські мовознавці видали такий словник у Києві.

Іван Кириченко понад 10 років тому вимагав двох етимологічних словників; повного і шкільного. Досі нема жадного.

Треба визнати цілком правильним рішення автора і канадійської УВАН видати словник по - англійськи. Бо таким чином значно поширюється коло зацікавлення словником; для українців він теж має неабияке значення, бо це одночасно тлумачний, українсько - англійський словник.

Слід додати, що це деякою мірою також синонімічний словник.

Поява етимологічного словника академічного характеру, це історична подія не тільки для українського мовознавства Це взагалі подія в нашому культурному житті. Але мене турбують темпи виходу в світ цього словника: за півтора року вийшли три книжки, а всіх книжок — двадцять.

Легко вирахувати, скільки років років треба, щоб дістати останню книжку. Двадцять років (1941 - 1961) працював автор у важких умовах війни, евакуації, скитальства.

Коли ж такий важливий твір уже готовий, хай чим швидше — вийде в світ. Коли в Києві темпи видавання словників заповільні, то ми знаємо, чому це так: ворожа влада не дає свободи мовознавцям, не дає досить фондів науковим установам. Але на заході маємо свободу, і маємо змогу порадитись, як мобілізувати фонди.

Дорогі земляки, не легковажмо словникової справи. Повторюю: кожний новий словник — це нова зброя в обороні української мови. Такої зброї потрібно і там, на батьківщині. Наша молодь, що виростає на чужині, і наша молодь дома, повинні бачити, що українська мова — мова великого народу, мова висококультурна, мова, яка заслуговує на пошану і на поширення. Наші земляки на батьківщині повинні бачити, що ми правильно оцінюємо становище рідної мови на Україні і що ми не залишаємося пасивними глядачами, коли вони змагаються за її права і можливості розвитку.

Видання етимологічного словника не може йти чумацькими темпами; словник повинен вийти в цілому за 1 - 2 роки. Вірю, що знайдуться — серед українських людей бизнесу меценати, які схочуть увічнити своє ім'я і поставити собі пам'ятник тривкіший за крицевий. Треба тільки в їхніх колах надати справі відповідного розголосу. Нехай меценатом буде і широка громада передплатників словника. Якщо не вам самим, то вашим дітям придасться словник. Він буде для кожного чужинця, що візьме його в руки, свідоцтвом культури нашого народу. Кожний з нас, хто будь - чим підтримає видання словника, — стане співучасником тієї боротьби, яку провадить український народ на рідних землях в обороні своєї мови, в обороні своєї національної індивідуальности.

У. В. М. Добрянський

Українська хроніка

● **Василь Гавриляк** — посадник міста Едмонтону в Канаді, знову зголосив свою кандидатуру до наступних виборів. Його опонент, Джордж Прудгем, це колишній федеральний міністер. Як посадник Едмонтону, В. Гавриляк впродовж одинадцяти місяців виконав усі обіцянки щодо покращення міста, які дав перед попередніми виборами.

● **Ювілейний концерт** на пошану Тараса Шевченка з великим успіхом пройшов у залі „Опера" в Буенос Айресі, в Арґентині. Концерт організував Ювілейний Комітет для Шевченківських святкувань. На концерті було також чимало видатних арґентинських діячів.

● **Стефан С. Андруник** — вихованець Інститут ім. Петра Могили в Саскатуні, в Канаді був підвищений до ступеня підполковника. С. Андруника призначено в Калґарі командиром Другого батальйону канадійської армії.

● **Часопис „Казак"** — орган Козачого Національно-Визвольного Руху, в числі 81, за серпень ц.р., схарактеризував свято відкриття пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні словами очевидця: „Саме відкриття являло собою подію, що її доводиться бачити в житті небагатьом і то, можливо, тільки раз у житі". У цьому часописі, що виходить у Франції російською мовою, інколи із замітками українською мовою, надруковано широкий звіт про 27 червня у Вашинґтоні та уривок з промови ген. Двайта Айзенгавера.

Роман С. Голіят

ФІЛЬМ „ШЕВЧЕНКО У ВАШИНҐТОНІ"

З часописів мені було відомо, що над фільмом для Комітету Пам'ятника Шевченкові працює український фільмовий фахівець Юрій Тамарський. Я зайшов до нього до студії, де він викінчує документальний фільм про відкриття пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні, що має назву: „Шевченко у Вашинґтоні".

Ю. Тамарський, довідавшися про мету моєї візити, показав мені вже змонтовану робочу копію фільму. Те, що я побачив, вможливило мені пережити вдруге славні урочистості відкриття пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні, з тією тільки різницею, що я вже не прів і не страждав від сонця і спраги, а сидячи в приміщенні насолоджувався справжнім мистецьким твором українських фільмових мистців, якими є Юрій Тамарський (40-ліття фільмової діяльности якого минає в цьому році) та молодий спеціяліст з високою освітою Святослав Новицький, що працює над ним як співрежисер.

У фільмі „Шевченко у Вашинґтоні" на початку показано урочисту дедикацію площі під пам'ятник Шевченкові, що відбулася у Вашинґтоні 21-го вересня 1963 року, а далі незабутній день 27-го червня 1964 року, коли відкриття пам'ятника розпочалося масовим походом вулицями Вашинґтону до площі з уже поставленим, але ще не відслоненим пам'ятником Шевченкові. Треба тільки побачити й почути музику та співи в часі походу, щоби зрозуміти велич української маніфестації в столиці Америки. Похід закінчувався на площі, яка все більше виповнювалася тисячними масами народу. Показані у фільмі надзвичайно цікаві і характерні сценки, ще перед приїздом 34-го Президента ЗДА, генерала Д. Айзенгавера, який підписав закон про пам'ятник Шевченкові у Вашингтоні і який тепер мав відслонити готовий пам'ятник.

Неможливо переказати словами показану у фільмі врочистість відслонення пам'ятника, коли від хвилювань хочеться плакати від радости, особливо в момент самого відриття, що супроводжується величавим співом безсмертного „Заповіту". Навіть в молитвах Митрополитів обох українських Церков відчувається величезне піднесення й хвилювання.

Надзвичайно гарно представлена у фільмі наша українська добре організована молодь, як Пласт, СУМА, ОДУМ і інші. Зразкове її машерування в поході та радісне дефілювання перед відкритим пам'ятником Великому Кобзареві з прапорами, що вклоняються Шевченкові, тішить серця старших, бо мають надійну й свідому своїх завдань зміну.

Урочистий бенкет у найбільшій у Вашинґтоні залі „Арморі" закінчується концертом капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка, і нарешті столичне місто Вашингтон зі своїми величними пам'ятниками, а серед них і пам'ятник Співцеві Свободи, нашому незабутньому Тарасові Шевченкові. Кантатою „Кавказ" супроводжується закінчення цього знаменного фільму.

Короткі вісті

● **У Пакістані** кандидаткою на президента країни є 72-літня Фатіма Іннах, сестра Мохамеда Алі Іннаха, що його вважають за „батька народу". Її кандидатуру підтримують 5 політичних партій, опозиційних у відношенні до теперішнього президента, маршала Мохаммеда Аюб Хана.

● **Англієць Ричард Дакет,** тепер 73-літній старець, втратив цілком слух тому 46 років, після того, як був ранений в голову під час бомбардування Франції у 1918 році. Кілька днів тому він прокинувся вночі — почувши тикання годинника. Він встав і, зодягнувшись, ствердив, що чує стукіт своїх черевиків по підлозі. Він найщасливіший, що може чути сміх сусідських дітей і шум листя на деревах.

● **Віктор Гришин,** голова совєтської Ради професійних спілок, був головою совєтської делеґації до Пейпінґу на святкування 15-річчя комуністичної влади на китайському суходолі. У тому самому літаку летіли з Москви делеґати Східньої Німеччини та Чехословаччини. Між закордонними „достойниками", що прибули з цієї нагоди до Пейпінґу, був президент африканської комунофільської держави Малі, Модібо Кейта. Бідні діти пейпінґських шкіл мусіли годинами вистоювати на вулицях і вітали гостей прапорцями.

Збори Відділів Українського Народного Союзу

СУБОТА, 10-го ЖОВТНЯ 1964 р.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Місячні збори Б-ва св. І. Хрестителя — 270 Відд. в год. 7:30 веч. в УНДомі, 90-96 Фліт вул. Проситься прибути на збори. — А. Шаран, гол., М. Баран, касир, С. Островський, секр.

ШИКАГО, Ілл. Місячні збори Б-ва св. Петра і Павла — 220 Відд. в год. 7:30 веч. в Союзовому Домі, 1915 Вест 51-ша вул. Проситься прибути і вирівняти свої залеглості. — М. Харів, гол., І. Мелінишин, секретар.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва М. Грушевського — 219 Відд. від 7-8 год. веч. при 675 So. 19-та вул. Проситься прибути на збори. — М. Т. Юров, секр.

НЕДІЛЯ, 11-го ЖОВТНЯ 1964 р.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Місячні збори Т-ва Сокіл — 336 Відд. в 1-ій год. по пол. в УНДомі, Вест 14-ій вул. Проситься прибути і вирівняти свої залеглості. — В. Шмагло, секр.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Місячні збори Б-ва св. Василія Великого — 364 Відд. в 2-ій год. по пол. в УНДомі, 3161 East 93rd St. — В. Владика, секр.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Місячні збори Т-ва Запорозька Січ — 251 Відд. в год. 11:30 ранку в церковній залі при Вест 7-ій вул. — В. Козир, пред., Т. Шмагала, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори С-ва Рожд. Прес. Богородиці — 36 Відд. в год. 4:30 по пол. в церковній залі. Проситься прибути на ці збори. — С. Гунька, секр.

ГЕМТРЕМК, Міш. Місячні збори Т-ва М. Шашкевича — 94 Відд. в год. 2-ій по пол. в залі Укр. Демок. Клюбу, 2376 Грейлінг. — Т. Майструк, секретар.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Місячні збори Т-ва І. Франка — 334 Відд. в 1-ій год. по пол. в УНДомі, Вест 14-ій вул. Проситься прибути та вирівняти свої залеглості. — Н. Задерецький, пред., І. Холодняк, секр., С. Бохонок, касир.

Посмертні згадки

МОСТОВИЙ МИХАЙЛ, довголітній член Т-ва Запорожська Січ — 367 Відд. УНС в Рочестер, Н. Й., помер 25 вересня 1964 р. Народився 18 листопада 1899 р. в с. Мостиці, Калуш, Зах. Україна. До УНСоюзу вступив 21 серпня 1926 р. Залишив у смутку сина Івана. Похорон відбувся 29 вересня ц. р. з пох. заведення до Церкви св. Йосафата, а відтак на цвинтар Голі Сипулкер, при участі родини, сусідів, знайомих й членів Т-ва.

Вічна Йому Пам'ять!

В. Попович, секр.

МАРІЯ ЯРЕМІЙ, довголітня членка 150-го Відд. УНСоюзу в Піттсфілд, Масс., померла 23 вересня 1964 р. Покійна народилася 1893 р. в с. Пилипча, пов. Борщів, Україна. Покійна залишила в глибокому смутку чоловіка А. Яримія і зам. дочку Євдокію. Покійна була активною членкинею та щирою громадянкою. Похорон відбувся 26 вересня ц. р. на цвинтар св. Йосифа.

Вічна Їй Пам'ять!

І. Тарнавський, секр.

КАТЕРИНА ДІДИЛЕВСЬКА, членка 76-го Відд. УНС в Нюарку, Н. Дж. померла 20 липня 1964 р. Покійна походила з с. Дмухавець, Бережанського пов. До УНС вступила 1929 р. Полишила в глибокому смутку дочку Марію, зятя Івана, сина Павла та 9 внуків, які є членами УНС. Похорон відбувся 24 липня ц. р. з пох. заведення Литвин і Литвин до Укр. Кат. Церкви на Гілсайд, Н. Дж., а від так на цвинтар Evergreen б. Елизабету.

Вічна Їй Пам'ять!

В. Салабун, секр.

ТАРЗАН, ч. 5320. Тарзан підозріває...

Тарзан взяв набік Раєна, коли гурт пішов в напрямі дому. — Бетті та Адам Стовн виглядають на приятелів, чи не так?

— Я гадаю, що так — з ваганням відповів Том. — Чому питаєтеся?

Мавполюд здвигнув раменами. — Я хотів би знати, чи це припадок, що Адам знайшовся тут.